№ 248. Piątek 30. Października 1863. Rok wydania 53.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część nieurzędowa.

Lwów, 30. października.

Na przedwczorajszem posiedzeniu izby deputowanych Rady państwa wniósł deputowany *Schindler* interpelacyę do ministerstwa stanu z zapytaniem, czy ministerstwo zamyśla jeszcze w ciągu tej sesyi przedłożyć izbie projekt ustawy o odpowiedzialności ministrów? *Minister stanu* przyrzekł odpowiedzieć na to na jednem z najbliższych posiedzeń. Z porządku dziennego nastąpiło w tem sprawozdanie wydziału finansowego o budżecie ministerstwa stanu, i izba przyjęła ośm tytułów jego podług wniosków wydziału. Tylko przy tytule siódmym: „Zakłady karne", zaproponował *Berger*, wyrazić życzenie, „ażeby wysoki rząd przygotował jednostajną organizacyę zakładów karnych stosownie do przepisów ustawy karnej i z uwzględnieniem urządzeń w innych krajach", — i izba przyjęła ten dodatek.

Rozprawa nad kwestyą kolei ze Lwowa do Czerniowiec przyjdzie prawdopodobnie na porządek dzienny posiedzenia piątkowego. Do głosu za przyzwoleniem na gwarancyę zapisało się już kilku członków mających wielkie wpływ, jako to: Dr. Giskra, Dr. Schindler, Mende, Grocholski, Br. Petrino. Przeciw wnioskowi wydziału tylko Skene jest zapisany do głosu. Co do proponowanego przez wydział przyzwolenia na gwarancyę zarzucają, iż nie zwrócono uwagi na okoliczności, że kwota amortyzacyjna obliczona na 50.000 zł. jest za wysoka, ponieważ za pomocą tej kwoty w 90 latach daleko większy kapitał będzie umorzony jak 31 milionów. Obrachunek liczebny, który służy temu twierdzeniu za podstawę, jest dokładnie znany. Zapomniano w nim tylko, że w 90 latach kolej się zużywa, i że odmienienie szyn, odbudowanie mostów, budowli na stacyach itd. podwoją kapitał akcyjny na kolej użyć się mający, która to nadwyżka według postępowania wielu kolei reprezentowana w nowych akcyach z prawem pierwszeństwa podobnież musi być amortyzowana, chociaż gwarancya państwa nie rozciąga się na nią. Wszystkim kolejom, którym państwo gwarantuje procenta od kapitału zakładowego, gwarantuje także $^1/_5$% kwotę na amortyzacyę. Przy wszystkich kolejach zachodzi ten stosunek, a dotąd nigdzie jeszcze nie było żadnego w tym względzie zarzutu. Zresztą główną rzeczą nie jest kwota amortyzacyjna ponieważ wynosi tylko 32 część procentu rocznego mającego być zagwarantowanym, który według sprawozdania wydziału przy łatwo przewidzieć się dających dochodach kolei, nie będzie nigdy żądany. Czyż różnica 30.000 zł. na rok, prawdopodobnie całkiem niepraktyczna miałaby zagrozić przyjściu do skutku tak ważnej kolei.

Rząd rosyjski zakazał już i w Warszawie noszenie żałoby pod karą pieniężną. Najnowszy *Dzien. Pow.* z 27. b. m. ogłasza odnoszące się do tego rozporządzenie oberpolicmajstra Warszawskiego, które podamy w całości w jutrzejszym numerze. — Ten sam *Dzien. Pow.* zawiera podpisane przez Przeora XX. Augustynów X. D. Pawłowskiego zaprzeczenie wiadomości, jakoby żołnierze rosyjscy rozkwaterowani w tym klasztorze, dopuszczali się jakich nieprzyzwoitości w kościele; a w końcu zamieszcza buletyn jenerała Uszakowa o pobiciu oddziału Czachowskiego na dniu 21. b. m. koło wsi Jurkowic. Podług tego buletynu została piechota powstańców prawie całkiem zniesiona; ujęto 150 ludzi; Czachowski z kawaleryą uciekł w kierunku Iłży. Dalej powiada buletyn, że oddział ten składał się z Galicyan, Włochów i Francuzów, uzbrojonych gwintówkami, „którzy przeszło 3 miesiące uczyli się strzelać w Galicyi." Straty ze strony wojska były po dwudniowej gorącej walce: 28 zabitych i 77 rannych, między tymi dwóch oficerów Pleskoczewski i Gałajew. — Podług doniesienia *Czasu* zaszła znowu w Krakowskiem świeża potyczka na dniu 25. b. m. pod Kuźnicą niedaleko Koniecpola, ale wiadomo o niej tyle tylko, że powstańcy zmuszeni byli cofnąć się z małemi stratami.

Z Liwadyi donoszą, że dnia 20go b. m. wieczorem odpłynął Cesarz morzem do Kerczu w towarzystwie W. książąt Konstantego i Michała Mikołajowiczów, a nazajutrz zrana miał powrócić do Liwadyi.

W Turynie, jak donosza *Jen. Kor.*, obiegała 24. b. m. pogłoska, jakoby Francya miała od gabinetu włoskiego zażądać formalnie uznania cesarstwa mexykańskiego i otrzymała już nawet stanowcze przyrzeczenie naturalnie z zastrzeżeniem przyzwolenia parlamentu. Otwarcie zaś parlamentu nienastąpi, jak słychać, przed 20. listopada, gdyż postanowiono znowu odprawić wprzód jeszcze, a mianowicie w pierwszej połowie rzeczonego miesiąca zapowiedziany już przegląd floty w zatoce neapolitańskiej, która ma być tylko prologiem wielkich narodowych manewrów morskich pod Genuą. — Hrabia Sartiges, nowomianowany francuzki poseł w Rzymie, otrzymał temi dniami wielki krzyż orderu Sgo Maurycego i Łazarza, i miał 26. b. m. odjechać z Turynu do Paryża, a ztamtąd udać się na swoje nowe stanowisko. Jego poprzednik książę La Tour d' Auvergne, bawił kilka dni także w Turynie, a 24. b. m. odjechał wprost do Rzymu dla doręczenia swoich pism odwołujących.

Z Nowego Yorku donosi telegram z 17. b. m., że jenerał Lee obsadził dawne pobojowisko pod Bullrun. Meade odesłał furgony do Alexandryi i zajął pozycyę pod Centreville. Słychać, że prezydent Davis obejmie wkrótce komendę nad armią Bragga.

Monarchia Austryacka.

Wiedeń, 28. października. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)* Jej Mość Cesarzowa *Marya Anna* przybyła przedwczoraj wieczorem z Włoch do Schönbrunnu; u dworcu kolei przyjmowali ją Ich MM. *Cesarstwo*, a nazajutrz udała się w dalszą podróż do Pragi.

Książę *Ryszard Metternich* miał zaraz za przybyciem swojem konferencyę z hrabią Rechbergiem; w ciągu krótkiego pobytu swego w Wiedniu będzie książę dawał w swoim pałacu na Landstrasse obiady dyplomatyczne. — Hrabia *Nadasdy* dawał ostatniemi dniami kilkakrotnie obiady, na które zapraszał każdego razu po 12 członków Rady państwa z Siedmiogrodu, trzymając się przytem porządku alfabetycznego.

(Projekt organizacyi władz politycznych.) Dnia 27go b. m. przedłożył minister stanu izbie deputowanych Rady państwa „projekt organizacyi politycznych władz administracyjnych", którego główne postanowienia są następujące:

Administracya publiczna będzie we wszystkich instancyach oddzielona od sądownictwa. (Artykuł I.) Jako naczelne władze będą jak dotąd w większych krajach koronnych urzędować „Namiestnictwa", w mniejszych (Krainie, Karyntyi, Szląsku, Bukowinie i Salcburgu) „rządy krajowe".

Zakres działania politycznej władzy krajowej obejmuje w przynależnym kraju koronnym: Sprawy politycznej administracyi we właściwem znaczeniu; sprawy wyznań i nauk; sprawy administracyi policyjnej; sprawy handlowe i rolnicze.

Polityczne władze krajowe podlegają ministerstwu stanu we wszystkich sprawach odnoszących się do personalu, urządzenia i zarządu politycznych władz w kraju, jako też co do tych przedmiotów swego zakresu czynności, które w wyższej linii nie należą do zakresu czynności ministerstwa policyi, lub ministerstwa handlu i rolnictwa.

Osobne postanowienia znaczą, jak dalece polityczne władze krajowe i szef kraju powołane są do spółdziałania w sprawach ministerstwa finansów, ministerstwa marynarki i najwyższej władzy kontroli rachunkowej.

Politycznym władzom krajowym podlegać będą polityczne władze powiatowe pod nazwą „starostw powiatowych". Nowe starostwa powiatowe będą w ogóle ustanowione podług dawniejszych powiatów urzędowych zaprowadzonych w roku 1849 starostw powiatowych, jednak granice pojedynczych gmin nie mogą być przerzynane granicami politycznych powiatów urzędowych. Stan personalu każdej władzy krajowej i powiatowej będzie ustanowiony z najściślejszem ograniczeniem się na rzeczywistej potrzebie służby.

Termin, w którym ma wejść w życie nowy organizm w pojedyńczych krajach koronnych, będzie obwieszczony osobnemi rozporządzeniami.

Z tym terminem wejdą nowe Namiestnictwa i rządy krajowe w interes działania dotychczasowych politycznych władz krajowych, a sprawy załatwiane przez dotychczasowe władze obwodowe i urzęda powiatowe przejdą do starostw powiatowych albo prefektur.

Dopokąd nową organizacyą sądownictwa nie będą poczynione inne rozporządzenia, mają dotychczasowe mieszane urzęda powiatowe jako sądy powiatowe załatwiać dalej sprawy i będą we wszystkich swoich stosunkach odnoszących się do ich urządzenia i czynności wraz z swojem personalem podlegać ministerstwu sprawiedliwości.

Urzędnicy teraźniejszych rządów krajowych, władz obwodowych i urzędów powiatowych, którzy przy nowych władzach politycznych lub przy innej władzy monarchicznej niebędą umieszczeni na systemizowanej posadzie ani też prowizorycznie zostawieni w czynności przy wyż spomnionych sądach powiatowych, przejdą z przyznaniem terminu uwzględnienia w stan dyspozycyi.

Hermanstad, 24. października. Wydział sejmu krajowego do obrady wstępnej nad 9 propozycyą królewską (sprawy urbaryalne) pod prezydencyą Thiemanna odroczył się do 2. listopada. Do tego czasu członkowie wydziału mają przygotować swoje wota, a następnie będzie obrany referent tego wydziału stosownie do zdania większości.

(Posiedzenie izby panów z dnia 27. b. m.)

Zaczęło się posiedzenie o godzinie 11. przed południem. Na ławie ministrów zasiedli Ich EE. ministrowie: hrabia *Rechberg*,

Schmerling, baron *Mecséry*, *Lasser*, *Plener*, hrabia *Degenfeld* i hrabia *Nadasdy*.

Po zagajeniu posiedzenia zabrał głos *prezydujący* książę *Karol Auersperg* i powitał nowo wstępujących do izby członków ze Siedmiogrodu serdeczną przemową, w której zwracając uwagę na ważność udziału Siedmiogrodu w pracach Rady państwa przedstawiał, że dążnością patryotyzmu austryackiego jest utrzymanie niepodzielności państwa.

Potem składało przyrzeczenie pięciu członków siedmiogrodzkich, a po dopełnieniu tego aktu dziękował biskup *Schaguna* imieniem swoich kolegów siedmiogrodzkich za powitanie prezydenta. Wstąpienie Siedmiogrodzian do Rady państwa — mówił — jest wyrazem przekonania patryotycznego. To przekonanie uznaje nadaną z woli Jego Mości Cesarza konstytucyę za nakazaną tak stosunkami zewnętrznemi jak i wewnętrznemi, i że ta konstytucya uszczęśliwiając wszystkie części państwa zabezpiecza oraz ich autonomię. Dyplom październikowy i patent lutowy opierają się na sankcyi pragmatycznej, i muszą być ważnemi po wszystkie czasy, ponieważ odpowiadają potrzebom wszystkich ludów i zamienia w rzeczywistość sankcyę pragmatyczną. Dlatego też uchwalił Siedmiogrodzki sejm krajowy jednomyślnie wcielenie patentu i dyplomu do siedmiogrodzkiej księgi ustaw i wysłanie deputowanych do Rady państwa. A Siedmiogrodzianie odpowiedzą swemu powołaniu. Tę przemowę przyjęto z oklaskami.

Do prezydyum izby wniesiony został reskrypt ministerstwa stanu względem poselstwa cesarskiego ogłoszonego już także w izbie deputowanych, co do załatwienia budżetu państwa. Izba słuchała odczytu tego poselstwa stojąc. Prócz tego oznajmiono izbie mianowanie Jego Excelencyi hrabiego Wickenburga członkiem izby panów.

Baron *Baumgartner* zaproponował wzmocnienie stałej komisyi finansowej 14 członkami.

Hrabia *Leo Thun* oświadcza, że pomimo wstąpienia siedmiogrodzkich członków nieuważa on Radę państwa ze względu na prawa potężnych Królestw i teraz jeszcze za kompletną i zastrzega zdanie swoje przeciw wszelkiemu przeciwnemu wykładowi, ograniczając się na alternatywie wystąpienia lub udziału w czynnościach izby. *Prezydent* oświadcza, że to zastrzeżenie nie może być podług regulaminu obrad przyjęte do protokołu, a hrabia *Clam-Gallas* odpiera co do swojej osoby to zastrzeżenie, zawierające krytykę izby.

Wniosek Baumgartnera został przyjęty.

Z porządku dziennego przypadło potem sprawozdanie komisyi finansowej o projekcie ustawy względem dalszego pobierania podwyższonych podatków, opłat stemplowych i tax w ciągu miesięcy listopada i grudnia 1863. Komisya finansowa postawiła następujący wniosek:

„Wysoka izba raczy uchwalić, że ustawa względem dalszego pobierania podwyższonych podatków, opłat stemplowych i tax w ciągu miesięcy listopada i grudnia 1863 ma być w układzie uchwalonym w izbie deputowanych Rady państwa bez odmiany przyjęta. i należy uwiadomić o tem rząd dla wyjednania najwyższej sankcyi.“

Hrabia *Leon Thun* zgadza się z celem wniosku, ale żąda zmian, w formie jego, a mianowicie wypuszczenia słów: „w ciągu miesięcy listopada i grudnia 1863,“ jako zbytecznych. *Minister finansów* przyznaje, że słowa te są zbyteczne, ale niemogą wywołać nieporozumienie, i dlatego radzi pominąć tę poprawkę. Przy głosowaniu przyjęła izba bez odmiany wniosek komisyi finansowej i projekt ustawy.

Drugim przedmiotem porządku dziennego było sprawozdanie komisy finansowej o ustawie względem zniesienia podatku dyferencyalnego od wódki. Komisya finansowa proponuje:

„Wysoka izba raczy uchwalić, że przystępuje do projektu ustawy izby deputowanych, i przedłożyć go rządowi dla wyjednania najwyższej sankcyi.“

Wniosek komisyi i odnośna ustawa przyjęte zostały bez debaty; poczem na propozycyę barona *Baumgartnera* odczytano obie ustawy po raz trzeci i uchwalono ostatecznie.

W końcu uskuteczniła jeszcze izba wybór 14 członków do komisyi finansowej i posiedzenie skończyło się o godzinie 2. w południe.

(Posiedzenie izby deputowanych z d. 27. października.)

Zaczęło się posiedzenie o godzinie 10½. Na ławie ministrów zasiedli Ich EE. ministrowie: hrabia *Rechberg*, baron *Burger* i Dr. *Hein*.

Rozdane zostały izbie: raport finansowy o budżetach wydziału szkolnego i lasów skarbowych, projekt ustawy względem organizacyi politycznych władz administracyjnych, i raport wydziału o kolei ze Lwowa do Czerniowiec.

Mende przedłożył projekt do ustawy względem opodatkowania lenności.

Z porządku dziennego nastąpiło sprawozdanie wydziału finansowego o budżecie najwyższego dworu, kancelaryi gabinetowej Jego Mości Cesarza, Rady państwa i rady ministeryalnej.

Skene robi uwagę, że niestosowna jest krytykować wydatki Monarchy i radzi przeto ustanowić na przyszłość listę cywilną, nie stawiając jednak wniosku.

Budżet najwyższego dworu w kwocie 8.596.086 zł. na 14 miesięczny peryod finansowy przyjęty został jednogłośnie; również przyjęto bez debaty budżet kancelaryi gabinetowej w kwocie 72.112 zł.; Rady państwa w kwocie 455.500 zł., a Rady ministeryalnej w kwocie 75.273 zł. Porządek dzienny został wyczerpany.

Mühlfeld stawia wniosek naglący, ażeby wydział finansowy wzmocniony został czterma członkami, a wydział reformy podatkowej jednym członkiem z pomiędzy deputowanych siedmiogrodzkich przez wybór całej izby.

Izba przyjęła ten wniosek i uskuteczniła wybory te natychmiast.

Posiedzenie skończyło się o godzinie 11½. Przyszłe posiedzenie zapowiedziano na jutro.

Anglia.

(Opinia publiczna w Anglii.) Londyński korespondent powszechnej augsburgskiej gazety pisze, iż rozpatrzywszy się w opinii publicznej średniej klasy ludu angielskiego. pewnym być można, iż opinia ta nie dozwoli gabinetowi londyńskiemu prowadzenia wojny z Niemcami o sprawę duńsko-holsztyńską. Gabinet więc londyński grozić będzie notami dyplomatycznemi, ale nigdy się nie posunie do czynnego wystąpienia w obronie Danii na przypadek, gdyby egzekucya związku niemieckiego do skutku przywiedziona być miała. Natomiast sprawa polska wzięła obrót więcej zatrważający. Gospodarstwo Rosyi w Królestwie i na Litwie sprawiło w Anglii ogromne oburzenie, powszechne zdanie jest, że coś zrobionem być musi. Możliwość wojny z Rosyą przypuszcza już giełda i publiczność, a nawet gabinet londyński z nią się oswajać zaczyna.

Francya.

Paryż. 26. października. *(Depesze rządu francuzkiego w sprawie polskiej. — Różne wiadomości.)* *Memorial diplomatique* zamieścił rozbiór depeszy przez p. Drouin de Lhuys posłom francuzkim w Wiedniu i Londynie pód dniem 29. czerwca przesłanej, tudzież drugiej depeszy z dnia 21. czerwca do księcia Grammonta w Wiedniu szczególnie adresowanej. W pierwszej depeszy zwrócono na to uwagę, iż godność trzech mocarstw, które notę z dnia 10. kwietnia podpisały, równie jak i sprawiedliwość sprawy, w której obronie stanęły, wymagają, ażeby przewidziane zostały ewentualności na przypadek bezskuteczności przedsiębranego kroku. „Jeżeli obrady do pożądanego doprowadzą skutku, będzie to nader pożądanem. W razie przeciwnym na stratę czasu użalać się nie można, mocarstwa bowiem na wszystkie ewentualności przygotowane, wzmacniając łączący je związek, w porozumieniu się między sobą nadać mogą natychmiast cechę okolicznościom odpowiadającą.“ W depeszy do księcia Grammonta głównie jest mowa o szczegółowem położeniu Austryi, i uznana jest potrzeba wielkiej ostrożności ze strony rządu austryackiego. Gabinet francuzki daleki jest od przypisywania tej ostrożności trwodze, o którą ani wielkie mocarstwo jak Austrya, ani wzniosły charakter jej Cesarza posądzone być nie może.

Gazeta wiedeńska robi uwagę, iż półurzędowe dzienniki francuzkie, których oziębienie względem Austryi w ostatnich dniach zaiste jest uderzające, z depesz tych we względzie politycznym korzystać będą. Ogłoszenie zaś depesz w mowie będących właśnie w tej chwili nie jest przypadkowem. Depesze te przeznaczone są do zamieszczenia w żółtej księdze. i służyć mają do wykazania, iż postawa Francyi zawsze była właściwą. W tym duchu też półurzędowe dzienniki francuzkie depesze te wystawiają. „Francya sama“ mówi *La France*, właściwą tę zachowała postawę, w słowach nie była tak gwałtowną, jak Anglia, lecz więcej okazywała gotowości do działania. Przedewszystkiem miała ona na celu porozumienie się z mocarstwami, gwoli oswobodzenia i zaspokojenia Polski, nie miała zaś na widoku walkę parlamentarną, jak to gabinet Saint-James przypuszczał, ani też gwarancyj terytoryalnych, jak gabinet wiedeński sądził. Jak dokumenta odnoszące się do pamiętnej tej negocyacyi ogłoszone będą, to Polska przekona się, gdzie szukać może najwierniejszych swych przyjaciół i najgorliwszych swych obrońców.“

„Są to pierwsze cienie“, dodaje *Gazeta wiedeńska*, „przez mowę tronową rzucone, a przeznaczone ku zagrzebaniu opinii publicznej we Francyi w ich ciemnocie.“

La France zżyma się na edykt przeciwko prasie drukarskiej, wydany przez rząd egipski. Według tego edyktu nakazano dziennikom w Egipcie wychodzącym, azeby się powstrzymały od wszelkiej krytyki rozporządzeń rządowych, i od wszelkiej polemiki, mogącej nadwerężyć stosunki z obcemi mocarstwy. Wolno im tylko zamieszczać korespondencye z prowincyj proste fakta zawierające bez żadnych uwag. Treść artykułów wstępnych dzienniki mają wyłożyć poprzednio cenzorowi i uwzględnić jego uwagi, władze cenzuralne mają wprzód prosić o wyjaśnienia, unikając fałszywych doniesień. Nadto obowiązane są zamieścić wszelkie sprostowanie artykułów w dziennikach europejskich zawartych. Po trzech ostrzeżeniach dziennik zostanie zakazany.

Król Jerzy grecki opuścił Tulon w dniu 24go b. m., a zatem właśnie w rocznicę wypędzenia Króla Ottona. W Syryi czeka na niego eskadra mocarstw opiekuńczych, mająca go odprowadzić do portu Pireus. Eskadra ta składa się z statku francuzkiego „Algesiras“, angielskiego „Revenge“ i rosyjskiego „Oleg“. Pierwsze dwa statki mają na pokładzie po 600 ludzi wojska, które na ląd wysadzą dla obrony Króla, w razie potrzeby, ostrożność ta bardzo jest właściwą, bo w Atenach panuje zupełna anarchia.

La France zapewnia, iż Król belgijski, który teraz nad jeziorem Como bawi, odwiedziwszy Arcyksięcia Maxymiliana w Miramar, w powrocie do Compiégne wstąpi.

Belgia.

Bruxela, 24. października. *(Nowiny dworu.)* Król bawi obecnie w willi nad jeziorem Como, lecz w północnych Włoszech panuje najgorsze powietrze, przeto Król nad wszelkie spodziewanie już temi dniami, a mianowicie dnia 3go lub 4go b. m. powróci do Bruxeli. Zdaje się więc, że Król osobiście zagai posiedzenie izb dnia 10. listopada.

Włochy.

(Bandyci w Neapolitańskiem.) Z Salerno piszą do *Jener. Koresp. austr.*, iż cała prowincya Beneventu wygląda jak wielki obóz wojenny. Znaczne oddziały wojsk krążą od Beneventu do Pratols, Monteforte i Avelino, inne zaś bataliony osadziły Leone, Frigento i Angelo. Równocześnie gościńce prowadzące do innych prowincyj osadzeni zostały wojskiem królewskiem, które podróżnych a nawet i wozy ściśle rewidują. W wąwozach gór Montefaleone piemonccy bersaliery wytropili bandytów, należących do bandy Schiavona. Ujęcie ich jednak się wojsku nie udało, bandyci bowiem schronili się bocznemi drogami do prowincyi Molise, gdzie jednak inne wojsko ich ściga. Pomimo srogich środków, jakich się chwycili jenerał Pallavicino i dyrektor policyi Bollis, trudno jednak będzie kraj uspokoić, bandyci bowiem wielkie znajdują sympatye w ludności. Pogróżka jenerała Pallavicino, iż spali każdą wieś, w której do wojska strzelać, lub na wojsko napadać będą, miała tylko ten skutek, iż w powiatach Posterna i Conza ośm wsi spalono, których mieszkańcy udali się w góry, to jest do bandytów. Pomimo tego jenerał Pallavicino miał się zobowiązać, iż we dwa miesiące spokojność w kraju przywróci.

(Choroba Mazziniego.) Z Medyolanu piszą do *Jen. kor. austryac.*, iż Mazzini znajduje się obecnie w Lugano w Szwajcaryi, tak mocno zaś jest chory, iż lekarze wątpią o jego życiu. Przy ogólnem nerwowem osłabieniu pracuje on nieustannie nad swemi pamiętnikami i znajduje się w ciągłem wzburzeniu umysłu, co wyleczenie jego nadzwyczaj utrudnia. Dla Polski Mazzini nie ma żadnej sympatyi mówiąc, iż Włochy mają dość do czynienia z własną swoją biedą. Dowiedziawszy się o śmierci Perrugi, redaktora dziennika Weroneńskiego, Mazzini zawołać miał: był to diabeł, ale diabeł nie zwykły; gdyby należał do naszych, to by mógł być najlepszym po mnie następcą.

Księstwa Naddunajskie.

(Nowe ministeryum.) Z Bukaresztu piszą pod dniem 20. b. m. do *Jen. kor.*: Teraźniejsze ministeryum utworzone przez p. N. Crezulesco podało się przed kilkoma dniami do dymisyi. Książę Kouza polecił niezwłocznie panu Kogolniczano utworzyć nowe ministeryum, i ma nadzieję, że temuż powiedzie się odłączyć część stronnictwa skrajnego od partyi konserwatystów, i tym sposobem złamać opozycyjną większość zgromadzenia, wynikłą ze zlania się obudwu stronnictw. Pan Kogolniczano, który w istocie należał do frakcyi skrajnej, którego jednakowoż stosunki z tą frakcyą, od czasu jak został jednym z najgorliwszych obrońców księcia Kouzy, zmieniły się, zamierza jako prezydent ministrów rozwinąć swój dawny sztandar. Powszechne prawo głosowania, i nadanie włościanom prawa własności, ma być jego programem. Przy tem wszystkiem wątpić należy, czy stronnictwo skrajne, jakkolwiek przyjmuje te zasady, stanie po stronie nowego rządu. Z powszechnego prawa głosowania powstałoby zgromadzenie niesamodzielne, i książę Kouza utrzymałby się przy swojej faktycznej dyktaturze, do czego nie dąży wcale pomienione stronnictwo. Zdaje się też, że pan Kogolniczano nie zdołał jeszcze utworzyć nowe ministeryum; przynajmniej usiłowania jego dotychczasowe pozostały bezskuteczne. Jeżeli księciu nie powiedzie się złamać opozycye, nie pozostanie mu nic, jak uczynić dawno oczekiwany zamach państwa, co jednak mogłoby nastąpić dopiero za 5 lub 6 tygodni, ponieważ zgromadzenie nie jest jeszcze zwołane. Dzienniki przez rząd inspirowane i wspierane, nie przestają z największą gorliwością popierać prawo powszechnego głosowania, i wyjaśniać potrzebę zmiany stosunków włościańskich. Policya miejscowa usiłuje także, o ile wchodzi to w jej zakres, wpłynąć na opinię publiczną; umiała też korzystać z przybycia p. Negri z Konstantynopola, aby wywołać manifestacyę na rzecz prawa powszechnego głosowania. Wszyscy urzędnicy i ajenci policyi otrzymali polecenie starać się w kołach swoich znajomych i przyjaciół, aby panu Negri nadesłane zostały karty wizytowe z napisem: „powszechne prawo głosowania.“ Rzeczywiście p. Negri otrzymał około 500 takich kart wizytowych, i za powrotem do Konstantynopola użyje ich zapewne jako dowód.

Serbski Dnevnik podaje korespondencye z Łoźnicy znaczniejszego miasta w Serbii, która kończy się następującemi słowy: „I tu odbędą się 17. b. m. wybory wyborców do Skupczyny.“ Dotąd jednak żaden z dzienników serbskich nie podał pewnej wiadomości o zwołaniu Skupczyny.

Kronika.

(Rozprawy ostateczne.) Na rozprawie ostatecznej w lwowskim c. k. sądzie krajowym d. 26. b. m. skazani zostali według §. 66. k. k. za zbrodnię zaburzenia spokojności publicznej przez powtórny udział w powstaniu: Jakób Tymczak 23 l. kelner na 14 dni, Michał Głodkiewicz 20 l. praktykant handlowy na 3 dni, dalej Waleryan Węgrzynowicz 18 l. uczeń gymnazyalny, Ludwik Dworzak 19 l. kotlarz, Józef Karpiński 25 l. garncarz, każdy na 5 dni więzienia.

Albert Osten 26 l. mający stanu wolnego, z Królestwa Polskiego, dzierżawca dóbr, czynny najprzód w korpusie Taczanowskiego, później w korpusie Lelewela, nareszcie jako major przybył do Galicyi, aby przy tworzącym się tam korpusie objąć dowództwo, został aresztowany we Lwowie, i na rozprawie ostatecznej w tutejszym c. k. sądzie krajowym d. 26. b. m. skazany według §. 66. k. k. na 6 tygodni więzienia.

(Pożar.) Dnia 20. b. m. powstał pożar z niewiadomej dotąd przyczyny w miasteczku Felsztynie w obwodzie samborskim, w stajni mieszczanina Jana P., i zgorzało 6 domów mieszkalnych i 4 budynki gospodarskie. Szkodę obliczono na 1980 zł. w. a.

(Handel księgarski w Francyi.) Zasługują na uwagę liczby, jakie przedstawia we Francyi wywóz i przywóz książek. Ze sprawozdań urzędowych okazuje się, że w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy r. b., wywieziono z Francyi książek za sumę 11,800.000 fran., czyli za 700.000 fran. więcej niż w roku 1862 i za 2,500.000 fran. więcej niż w r. 1861. Przeciwnie przywóz książek z Niemiec do Francyi stale się zmniejsza. Przywieziono ich przez Strazburg w r. 1861 60,800 kilogramów, w pierwszem półroczu 1862 r. tylko 27,200 kilogr., a w pierwszem półroczu r. b. 24,400 kilogr. Jako powód do tego zmniejszenia, podają powszechnie stagnacyę na polu handlowem, spowodowaną głównie wojną domową w Ameryce północnej. Trudno atoli pojąć, w jaki sposób wojna amerykańska może wpłynąć na zmniejszenie się wywozu książek z Niemiec do Francyi, podczas gdy wywóz książek z Francyi do Niemiec coraz bardziej wzrasta.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 29. października. Handel zbożowy nader szedł słabo na ostatnim targu wiedeńskim, ceny zniżyły się o pięć do dziesięć centów na mierzycy, przy nader ograniczonym popycie. Okowita trzyma się po 47 c. za stopień i wiadro za towar gotowy, czyli po 94 centów garniec 32⁰. Na poźniejsze dostawy dają cokolwiek więcej, wszakże handel cały bez życia.

Zbiór buraków okazał się lepszym niż się spodziewano, w skutek czego ceny cukru cokolwiek się obniżyły.

W Wrocławiu żadnej zmiany w pozycyi targu zbożowego. W skutek doniesień z Anglii i Francyi, handel exportowy zupełnie ustał, zboże kupują jedynie na wewnętrzną konsumcyę, po cenach ciągle się obniżających.

W rzepaku i koniczynie nic się nie zmieniło. Koniczynę czerwoną notują nominalnie po 9 do 14 tal. cetnar cłowy przy nader słabym popycie.

Wełna trzyma się w cenie jarmarków wiosennych i znajduje wszędzie łatwy odbyt.

W miesiącu wrześniu było w ruchu w Galicyi i na Bukowinie 104 gorzelni, które wyrobiły 748.779⁰ wódki czyli 9360 wiader okowity 80⁰ Tr. W roku przeszłym w tym samym miesiącu było w ruchu 127 gorzelni, w roku więc bieżącym mniej o 23 gorzelń.

Piwa wywarzono w miesiącu wrześniu bieżącego roku w 182 browarach 32.105 wiader, w roku przeszłym w tym samym czasie wywarzono 32.179 wiader w 172 browarach. W roku bieżącym było w ruchu 10 browarów więcej, piwa zaś wywarzono o 73 wiader mniej niż w roku przeszłym.

Cukrownia w Tłumaczu nie była w ruchu w miesiącu wrześniu ani bieżącego ani przeszłego roku.

W warzelniach soli w wschodniej Galicyi i na Bukowinie wywarzono w miesiącu wrześniu bieżącego roku 53.689 cetnarów soli, w tymże zaś czasie w roku przeszłym 49655 cetnarów. W roku bieżącym zatem więcej o 4034 cetnarów soli.

Lwów, 20. października. Na targach w obwodach lwowskim i samborskim, były w pierwszej połowie bież. m. ceny przeciętne zboża i innych artykułów następujące:

	Miejsce targu:											
	Grodek		Szczerzec		Jaryczów		Sambor		Drohobycz		Komarno	
	zr	cen.	zr	cen.	zr.	cen.	zr.	cen	zr	cen.	zr.	cen.
	walutą austryacką											
Mec pszenicy . . .	2	36	2	35	2	50	2	50	2	40	2	40
„ żyta . . .	1	30	1	25	1	20	1	50	1	60	1	40
„ jęczmienia .	1	10	1	13	1	15	1	25	1	20	1	20
„ owsa . . .	1	.	1	76	1	.	.	90	1	.	.	90
„ hreczki . .	1	26	1	.	1	20	.	.	.	.	1	20
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	60
„ ziemniaków .	.	40	.	32	.	40	.	40	.	40	.	35
Cetnar siana . . .	1	1	2	.	1	20	1	40	1	20	2	50
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia koniczu	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	7	.	10		5	40	7	50	6	25	9	.
„ „ miękkiego	5	40	8	.	4	20	4	30	4	25	7	50
Funt mięsa wołowego	.	9	.	10	.	12	.	11	.	10	.	9
Mas okowity . . .	.	80	.	65	.	.	.	38	.	80	.	60

Wiedeń, 26. października. (*Targ wiedeński na woły.*) Na naszym dzisiejszym targu było wołów węgierskich 1459, galicyjskich 1835, krajowych 152 razem 3446. Na potrzebę miejscową sprzedano 1964 sztuk, na prowincyę 923 sztuk. Waga szacunkowa 1 sztuki wynosiła 530 do 710 ℔; za 1 sztukę płacono 115 zł. do 168 zł. 50 c., za cetnar 21 zł. do 24 zł.

Ostatnia poczta.

Frankfurt, 28. października. Na uczcie danej po zamknięciu posiedzeń Henryk Gagern wśród okrzyków radości wzniósł toast za pomyślność Cesarza. Doblhoff za pomyślność monarchów niemieckich, którzy wzięli udział w wielkim czynie Cesarza. Schäfer za pomyślność Austryaków tamże obecnych, na co Brinz odpowiedział, i spełniono jeszcze wiele innych toastów.

Medyolan, 28. października. Dzisiejsza *Perseveranza* donosi z Messyny z d. 27. b. m.: król grecki Jerzy przybył tu dziś zrana, i był przyjmowany przez władze cywilne i wojskowe.

Berlin, 28. października. Wszyscy kandydaci stronnictwa postępowego zostali wybrani w Berlinie znaczną większością; według dotąd otrzymanych telegramów połączone stronnictwa liberalne odniosły stanowcze zwycięztwo. Znakomitsi pomiędzy nowo wybranymi są: Jan Jakoby, prof. Momsen, Jerzy Vincke uległ w swojem ostatniem kole wyborczem. Konserwatyści, jak donoszą telegramy, są silniej reprezentowani. Znakomitsi z pomiędzy wybranych są: minister wojny Roon, Gottberg, Blankenburg, radzca szkolny Wantrup, Elsner.

TEATR.

Dziś teatr polski: „**Ciotunia**", komedya w 3 aktach p. A. Hr. Fredra; nastąpi „**Werbel domowy**", komedyo-opera w 1 akcie oryginal. napisana przez Gregorowicza z muzyką E. Kani.

Jutro teatr niemiecki: „**Orpheus in der Unterwelt**", opera komiczna w 2 aktach a 4 obrazach.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 29. października.

Hotel George: PP. Małecki K., z Skomoroch. — Ks. Czetwertyński W., z Podola. — Hr. Kalinowski W., z Bukowiec.

Hotel europejski: Malczewski Jul., z Skwarzawy. — Czajkowski Hip., z Bóbrki. — Rojowski K., z Cieszanowa.

Hotel angielski: Wasylko M., z Bukowiny.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 29. października.

PP.: Gnoiński A., do Danilcza. — Matkowski J., do Weldzirza. — Lencewicz E., do Sulimowa. — Mogilnicki W., na Wołyń. — Bobrowski A. i Hr. Starzyński A., do Niewistki. — Br. Horch S., do Moraniec. — Ziętkiewicz L., do Trembowli. — Br. Borkowski S., do Ponikwy. — Jankowski E., Smoliński I. i Krasowski Hen., na Podole. — Mrozowicki S., do Sieczkowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 29. października 1863.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	'''				
7. god. zrana	328.82	+ 1 0	80 8	południowy sł.	pogoda
2. god. po poł.	328.71	+ 5 4	74.6	poł.-wsch. „	„
10. god. wiecz.	328.59	+ 2.4	81 0	„ „	„

Kurs lwowski.

Dnia 29. października.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	32½	5	38
Dukat cesarski	„ „	5	34	5	39½
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	19½	9	26
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	75	1	76½
Talar pruski	„ „	1	67	1	68½
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—		
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	72	88	73	63
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	76	54	77	30
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	74	—	74	63
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	81	28	81	95
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	196	25	198	—

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 29. października.

	zlr.	kr.
5% Metaliki	75	40
5% pożyczka narodowa	81	30
Losy z 1860 roku	97	50
Akcye banku wiedeńskiego	791	—
„ „ kredytowego	185	80
Londyn, 10 funtów szterlingów	112	—
Dukat pojedyńczy	5	40
Srebro	111	90

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 27. października.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	71.80	71.90
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	96.50	97.—
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	81 70	81.80
od kwiet. do pażd. po 5%	81.65	81.75
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	75.90	76.—
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	76.—	76.20
dtto. po 4½%	67.75	68.—
dtto. „ 4%	60.25	60.75
dtto. „ 3%	45.—	45.50
dtto. „ 2½%	38.—	39.—
dtto. „ 1%	15.10	15.25
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	156.25	156.75
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	154.—	154.50
Przez. do wyl. z r. 1854	93.—	93.50
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500 zł.	97.60	97.70
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	98.15	98.25
Renty Como po 42 lir. aust.	17.50	17.75
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	71.50	72.—
„ „ „ 4½%	66.75	67.25
„ „ „ 4%	59.50	59.75
„ „ „ 3½%	52.—	52.50
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2½%	59.—	60.—
„ 2¼%	52.—	53 —
„ 2%	47.—	48.—
„ 1¾%	41.—	42.—
dtto. z procent. za granicą „ 5%	71.50	72.—
„ 4½%	67.25	67.75
„ 4%	60.—	60.50

B. Krajów koronnych. (Obligacye Indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi	87.—	88.—
Wyż. Aust. i Salcb.	85.—	85.50
Czech	90.25	90.75
Morawii	88.50	—.—
Szląska	88.50	89.—
Styryi	87.25	87.50
Tyrolu	91.—	—.—
Kar., Krainy i Wyb.	87.—	89.—
Węgier	75.75	76.25

Obl. ind. po 5proc. za 100 zł.	pien.	towar.
Banatu Tem.	74.50	75.—
Kroacyi i Slawonii	75.25	75.75
Galicyi	73.80	74.20
Siedmiogrodu	73.80	74.50
Bukowina	73.—	73.50
Z klauzulą wylos. w r. 1867	73.25	73.50
Lomb. wen. poż. z r. 1859	91.50	—.—
Dług Tyrolu po 5%	—.—	—.—
„ 4%	59.50	59.75
Dług Salcburga „ 3½%	—.—	—.—
„ 3%	59.50	59.75
„ 2½%	—.—	—.—
Dług Krainy „ 2%	29.50	30.50
„ 1¾%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
Po 3% za 100 zł.	27.—	—.—
„ 2½% „ 100 „	22.50	—.—
„ 2¼% „ 100 „	20.25	—.—
„ 2% „ 100 „	18.—	—.—
„ 1¾% „ 100 „	15.50	—.—

3. Akcye.

(Za sztukę.)	pien.	towar.
Banku narodowego	790.—	792.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	186.—	186 10
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	640.—	642.—
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1653.—	1655.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	184.75	185.25
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	142.25	142.75
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	132.25	132 50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	—.—
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł. (90%)	249.—	250.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. mon. konw.	197.75	198.25
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	40.—
dtto II. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	85.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	685.—	695.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	228.—	230.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	195.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	—.—	145.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	428.—	429.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	239.—	240.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	394.—	398.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. w. a.	395.—	398.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	277.—	280.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	156 75	157.25

4. Listy zastawne.

(za 100 zł.)	pien.	towar.
Banku narod. w m. k. 6let. z r. 1857 po 5%	102.25	102.50
10let. „ 1857 po 5%	89.—	89.25
przeznaczone do los. po 5%	—.—	—.—
Banku narod. w w. a. na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	84.90	85.—
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	73.50	74.—

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97.75	98.—
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	90.50	91.—
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	87.25	87.75
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	117.75	118.25
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	117.—	117.25
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	90.—	90.50
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	86.25	86.50
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	80.—	80.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.—	95.50
Lloyda za 100 zł.	91.—	92.—
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	—.—	94.—
Połud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	78.25	78.75
Kolej gal. Karola Ludwika po 300 zł. w. a. (w srebrze) po 5% za 100 zł.	99.50	100.—

6. Losy.

(za sztukę.)	pien.	towar
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	136 30	136.50
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	91.—	91 50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	113.—	114 —
„ „ po 50 zł. m. k.	50.—	51.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	33.75	34.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	94.50	95.50
Salma „ 40 „ „	35.25	35.75
Palfiego „ 40 „ „	34.25	34.75
Clarego „ 40 „ „	34.50	34.75
St. Genois „ 40 „ „	33.50	34.—
Windischgrätza 20 zł. „	22 —	22.50
Waldsteina 20 „	20.25	20.75
Keglevicha 10 „	15.—	15 25

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol	—.—	94.90
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	94.75	94 85
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	94.80	94.90
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	83.50	83 60
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	44.—	44.10
Londyn za 10 ft. szt.	111.75	111.-0
Lugdun za 100 fr.	44.10	44 10
Medyolan za 100 lir. wł.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	44.10	44 10
Paryż za 100 fr.	44.15	44 20
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

	pien.	towar.
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	5.40	5.42
dtto. pełnej wagi	5.40	5.42
Korona	15.45	15.50
20frankówka	9.—	9.02
Rosyjski imperyał	9.25	9.28
Talar związkowy	1.68	1.69
Srebro	111.75	112.25

Kurs korony w c. k. kasach 13 zł. 50 c.

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński**.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.